

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARAD

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Celor de bună credință

„Procesul de lămurire între baptiști a început”. Așa spunea părintele redactor în subtitlul articolului „Pe calea cea bună” din Nr. 15. A urmat în Nr. 16 ca o lămurire, răspunsul dlor I. Ungureanu și A. Ruja. Suntem deci în plină lămurire, dar din toate lămuririle se desprinde adevărul, că procesul de lămurire e abia la început.

Presfințitul Părinte Episcop Andrei a subliniat așa de fumos și cu o îngăduință așa de largă, că o parte din baptiști și-au părăsit legea strămoșească în buna credință, că în adunările baptiste vor găsi alinare mai bună setei lor după Cuvântul Domnului și o mai bună mântuire sufletelor lor.

Conducătorii baptiști I. Ungureanu și A. Ruja și-au pus mâna pe propriile răni. Au demascat pe câțiva baptiști străini (lista ar fi foarte lungă dacă ar începe cu anii 1880–90 și s'ar încheia cu Gill), cari au sămănat ura și desbinarea între frați sub cuvânt că propagă mântuirea. Demascarea merge până la desvelirea scopului străin care a fost și este: „Divide et impera” și până la apelul ca „lăsând trecutul să ne unim”.

După o încheiere atât de frumoasă, lămurirea dată mai târziu este o abatere dela dreapta linie, pe care s'a pornit. Lămurirea are o încheiere bifurcată: „să încetăm cu hula” și „vrem adunări deschise”.

Să stăm de vorbă cu toată dragostea.

Nu este atribuția noastră să cercetăm și mai ales să discutăm motivele pentru care au fost închise adunările baptiste. Bănuim însă că: înstrăinarea de neam adusă de străini, apoi otrăvirea sufletelor operată de străini că ar fi păcat să-ți iubești neamul, sau în sfârșit, că rodul acestora copt în broșuri ca a seminaristului Iosivescu și altele ca acestea, — sunt suficiente pentru a zămisli în suietul celor îngrijorați de soarta neamului gândul de a smulge din țarina sufletului românesc neghina și mătrăguna.

Cum se pun alătura acestea: să ne unim, să nu ne hulim, vrem adunări deschise. Noi înțelegem așa. Gândul bun s'a zămislit, dar încă nu s'a limpezit. E greu să-ți scoți un spine, dacă odată ți s'a infipt în carne. E mai greu să-ți scoți otrava dată de străin. „Cu greu îți este ție a lovi cu piciorul împotriva boldurilor” (Fapte 9, 5). Avem însă pilda sfântului Apostol Pavel, că se poate. Și, vedeți, la aceasta ne îndeamnă Andrei Mureșeanu cu al său „Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte...” Cântarea lui Mureșeanu, în cuvintele Sfintei Scripturi se tălmăcește așa: „Scoală-te și intră în cetate și ți se va spune ce trebuie să faci”.

Ne-am vorbit de rău unii pe alții. Este adevărat. Nu mai cântărim, care a hulit mai mult. Constatăm însă, ce ceea ce au vorbit mai rău ortodocșii despre baptiștii români, este aștăzi recunoscut și de aceștia din urmă: „Străinii și înstrăinații au cutreerat toată țara răspândind ura și desbinând pe frați... v'au otrăvit sufletele...” (A se citi mai pe larg în apelul trimis „tuturor comunităților baptiste române”).

Biserica ortodoxă română n'a purtat ură, ci o mare îndurerare pentru fiii săi, pe cari străinii i-au înstrăinat dela sânul ei. Nu i-a osândit. Nu veți găsi nicăiri, că ar fi aruncat anatema asupra fiilor săi înstrăinați. N'a încetat să-i aștepte să se întoarcă din depărtarea înstrăinării. N'a încetat să se roage „pentru cei ce ne urăsc și pentru cei ce ne iubesc”, pentru cei risipiți și pentru cei rătăciți. Și nu încetează, ci azi mai mult ca altădată cere mila cea mare a lui Dumnezeu pentru toți fiii acestui neam, ca toți una să fie.

Cetatea sufletească a neamului românesc, Biserica ortodoxă română așteaptă cu porțile deschise pe fiii săi înstrăinați și otrăviți de străini. Se roagă pentru ei cu credința neclătinată, că rugăciunile îi vor fi ascultate și chemarea îi va fi înțeleasă: „Scoală-te și intră în cetate...” (Fapte 9, 6).

F. C.

Stropi din cascada vieții...

Fiecare adevăr se sprijinește pe o suferință, și numai prin ea se descoperă adevărul acela.

In orice suferință există un adevăr și în orice adevăr există o iubire.

Nu iubirea se naște din frumusețe, ci frumusețea din iubire. — Iubirea e forma perfectă a existenței.

Adevărul și iubirea sunt legăturile dintre suferință și fericire, și singurele drumuri dela una la alta.

Suferința e o neșărmurită aspirație după bine; iubirea e o neșărmurită aspirație după adevăr.

Iubirea este viață trăită în mod religios. Ea se arată prin suferință și se întărește prin moarte.

Sfințenia: jertfă — numai a ta și numai pentru Dumnezeu. Jertfa e actul suprem pentru cauza binelui omeneș.

Sfințenia lucrează dragoste pentru oameni, numai din dragostea pentru Dumnezeu.

Convingere însemnează hotărârea de a muri în gândul tău pentru un adevăr și, puterea de a nu mai trăi împotriva lui.

Sfințenia e o perfecțiune a suferinței și o perfecțiune a iubirii; o egalitate și o unitate a lor.

„Dacă vrei să alegi binele din viață, trebuie să împrăștii adevărul în lume; dacă vrei că alegi binele din lume, trebuie să împrăștii adevărul în viață.

În lume, binele se face adevăr și adevărul, bine; iar în viață adevărul se face bine, și binele adevăr.

Prin aceasta se vede că lumea și viața au aceeași origină, iar adevărul și binele, aceeași esență!

Gh. Moșiu.

Mărgăritare.

Ochiul credinței

Tinărul Cristofor Columb stătea în Spania pe malul mării, în fața imensului Ocean. Valurile neodihnite ale mării aduceau într'una înaintea lui diferite plante și rădăcini necunoscute, iar privirea așezată a lui Columb despica zarea îndepărtată, de unde veniau toate acestea. Cu ochii trupești el nu vedea altceva decât apă, însă în fața ochilor lui sufletești apăru viziunea unui continent necunoscut, care trebuia să existe undeva, deși

ceilalți își băteau joc de această idee fixă a lui Columb.

Așa stă și sufletul credincios pe malul vieții pământești, și el își ațintește ochiul dincolo de ocean: dincolo de mormânt, unde, de bunăseamă există, — oricât ar râde unii — o lume nouă și nemărginită.

Credința și rațiunea.

Credința e lumină, și precum lumina luminează întunecul așa și credința luminează marile enigme ale vieții.

Între credință și rațiune este acelaș raport ca între stăpân și slugă: ei merg împreună pe stradă, întră împreună în palat și urcă treptele împreună, însă în cameră intră numai stăpânul. În cele văzute ale lumii din afară credința merge împreună cu rațiunea, împreună se urcă peste treptele celor create. Dumnezeu este Atotputernic — zice credința. Și eu văd în lume urmele mânilor Sale atotputernice — grăește rațiunea. Dumnezeu este neasemuit de înțelept — zice credința. Și eu zăresc pretutindeni semnele înțelepciunii Lui — grăește rațiunea. Astfel ele merg împreună până în cameră; însă în sanctuarul cel mai dinlăuntru, în contemplarea ființei și a maiestății lui Dumnezeu, nu pătrunde decât credința. *Rațiunea, știința, filozofia cea adevărată, nu pot fi altceva decât prologuri omenești la dumnezeieștile evanghelii.*

Dumnezeu este acela care a dat omului și credința și rațiunea. Cum este atunci cu puțință ca rațiunea să slăbească credința, sau s'o contradică? Nicidecum! Dacă vreun individ, ori vre-o epocă ar socoti că convingerea sa științifică ar face cu neputință credința, aceasta ar dovedi numai că unul ca acela nu-și cunoaște îndeajuns sau credința sau știința.

Despre ce să predicăm?

În Duminecă Orbului, la 10 Mai 1942, să vorbim despre minuni.

Evangheliile și părțile care se cetesc din Faptele Apostolilor dela Paști până la Rusalii în biserică au de scop să arate *Dumnezeirea Mântuitorului prin minunile* pe care le-a făcut El, sau pe care le-au săvârșit prin El sfinții apostoli.

Primele zile ale creștinismului, ca și vremea când Mântuitorul predica pe pământ legea cea nouă, au fost zile în care înflorea credința și se făceau minuni. În astfel de zile se întemeiază, se propagă și se organizează Biserica, — cerul pe pământ, așezământul mântuirii noastre.

Ce este *minunea*?

Prin minune înțelegem o faptă dumnezeiască, o întâmplare suprafirească săvârșită cu un scop religios moral. Autorul minunii este Dumnezeu. Nu este și nici nu se poate închipui un Dumnezeu, fără puterea facerii de minuni. Credința în minuni este credința în Dumnezeu.

— „Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu ești Dumnezeu care faci minuni și arăți popoarelor puterea ta“ (Ps. 76, 13—14). Așa credem și așa cântăm.

Minune este *creațiunea*, facerea lumii, a îngerilor și a oamenilor; minune este întruparea și viața Mântuitorului, minune este Biserica și harul sfintelor Taine, minune este Sf. Scriptură, și *rugăciunea*. Cine se roagă crede în minune, crede că șoaptele, cuvintele și suspinele lui ajung până la tronul lui Dumnezeu care poate să schimbe mersul lucrurilor din rău spre bine, poate să se milostivească spre noi și să ne dăruiască pace în loc de războiu, pâine în loc de piatră, sănătate în loc de durere, mângăere în loc de întristare și fericire în loc de suferință.

Cine s'ar mai ruga dacă ar ști că rugăciunile nu se ascultă. Oamenii tocmai de aceea se roagă pentru că sunt încredințați că rugăciunile, când sunt drepte și făcute cu inima caldă și curată, se ascultă, se împlinesc și astfel se fac minuni. Minune este *sufletul* care și face trupul din nimic, sufletul care crede și se roagă, sufletul care gândește și inventează, sufletul înzestrat cu rațiune, conștiință, voință, sentimente, memorie, imaginație, simțuri și cu alte lumini și puteri prin care stăpânește materia și domnește peste pământ, apă și aer.

A tăgădui minunea înseamnă a tăgădui pe Dumnezeu, adică pe Tatăl-Creatorul, pe Fiul-Mântuitorul și pe Duhul Sfânt-Mângăetorul lumii; înseamnă a tăgădui descoperirea și Scriptura, raiul și iadul, tainele și profețiile, sufletul și harul, Biserica și cultul divin, Credeul, rugăciunile și toate dogmele credinței creștine.

Minunile, ca și proorociile, sunt dovada puterii și *semnele descoperirii lui Dumnezeu*, cheia de înțelegere și temelia creștinismului. Cine tăgăduiește minunile tăgăduiește și pe autorul lor, care-i Dumnezeu. Căci numai El poate face minuni (Ps. 135, 3—26; Is. 15, 11). Toții aleșii lui Dumnezeu, marii profeți, apostoli și sfinți, au fost înzestrați de El cu darul profeției și cu puterea facerii de minuni, ca mărturie și putere că sunt trimișii Lui (Is. 4, 1—8; 7, 16—18; 14, 13; In 11, 41—5; Fapte 2, 22—4; II Cor. 12, 12; Evrei 2, 3—4 ș. a.).

În gradul cel mai înalt, puterea dumnezeiască de a face minuni a avut-o Iisus Hristos. Ca *împărat* al cerului și al pământului, El a făcut numeroase minuni, toate dovezi ale mesianității,

slavei și Dumnezeirii Lui. (Mt. 9, 8; 11, 2—6; 15, 31; Lc. 7, 21—2; In 2, 11; 10, 25, 37—8; 11, 4; 14, 10—11; Fapte 2, 22—4 etc.).

S'au făcut multe încercări, din partea necredincioșilor, să se explice mulțimea și varietatea minunilor lui Iisus pe calea înțelegerii firești, doctoricești sau vrăjitorești, și totuși, ele rămân veșnic neatinse și nepătrunse. „Ca sfinxul în pustie te privesc aceste minuni, măreț și liniștit, deschis, fără să se apere sau să se desvinovățească. Oricât de mult le-ai examina, ele întru nimic nu devin mai înțelese și mai de crezut; nu te osteni în zadar să descoperi în ele o parte omenească“ (Bettex).

Prin *semnele, puterile și minunile* biblice vorbește atotputernicia lui Dumnezeu, cu scopul de a descoperi oamenilor iubirea, bunătatea și adevărurile care pe alte căi erau în neputință să le cunoască. Minunile au convins pe profeți despre existența necunoscutului și adevăratului Dumnezeu și tot minunile au convins pe apostoli despre dumnezeirea Mântuitorului și a Duhului Sfânt. În minuni au crezut toți sfinții și miile de mucenici care și-au dat viața pentru Hristos. Omenirea întreagă crede în minuni, pentru că se roagă, crede în suflet și nădăjduiește în Dumnezeu. Fără Dumnezeu, minunile nu se pot nici face, nici înțelege.

Necredincioșii, orbi și *împietriți la inimă* (Mc. 6, 52; In 12, 37—40), spun că minunile nu sunt cu putință, deoarece sunt contra legilor și a ordinei din lume.

Trebue să răspundem că minunile nu se fac nici la comandă, nici împotriva legilor, nici împotriva ordinei din lume, nici împotriva științei. Minunile au un scop religios moral: să adverească revelația, existența și puterea lui Dumnezeu. Ele nu se fac pentru a se desființa ordinea și legile universului, ci se fac pentru luminarea, îndreptarea și mântuirea oamenilor (Mt. 11, 21—4).

— „Dacă n'aș fi făcut între ei lucruri pe care nimeni altul nu le-a făcut, păcat n'ar avea“, spune Mântuitorul Iudeilor (In 15, 24). „Dacă nu mă credeți pe mine, credeți lucrurile mele, ca să cunoașteți și să credeți că Tatăl este în mine și eu în el“ (In 10, 38; cf. 10, 25—6).

Minunea este deasupra legilor universului. Scăparea tinerilor din cuptorul de foc, vindecarea bolnavilor, umblarea pe mare și învierea morților, nu au desființat puterea pe care o are focul, apa, boala sau moartea, ci numai au suspendat-o pe un moment. Sunt și în lumea legilor fizice astfel de excepții. De pildă: aruncarea unei greutăți în aer, puterea magnetului, creșterea plantelor din pământ, plutirea vapoarelor pe apă, zborul aeroplanelor și a paserilor prin văzduh,

toate acestea nu desființează legea gravitației universale, deși toate o suspendă. Excepția întărește regula, nu o desființează.

Dacă bărbatul de știință (medicul, artistul, chimistul, etc.) poate conduce natura spre scopuri pe care singură nu le poate ajunge (redarea sănătății, crearea operelor de artă, combinațiile chimice și mecanice), cu atât mai mult Dumnezeu Creatorul este Stăpân-suveran în lume, neasemănat mai mare și mai puternic decât un mecanic peste mașina pe care a făcut-o și o conduce.

Este adevărat că sunt și minuni false, așa după cum sunt și adevăruri false. Nimeni însă nu se gândește să tăgăduiască adevărurile pentru că există minciuni, nici minunile pentru că există vrăjitori, înșelători și alți autori de minuni false.

Așa dar minunea există. Lumea întreagă este o minune; viața este minune; toate cristalele care se formează după legi prestabilite, semințele din care cresc nenumăratele plante și ființe vii, sunt minuni; este minune un fulg de zăpadă; și cel mai mic firicel de iarbă verde care sparge scoarța pământului și se ridică, senin, frumos și biruitor spre soare, este minune.

Minunile sunt fapte dumnezeiești, de aceea nu se primesc decât prin credință și nu se înțeleg decât pe calea dumnezeiască. Omenesc au în ele numai ecoul, răspunsul în inima omului, pe care o înalță și o umplu de puteri duhovnicești, cum se umple inima a preotului când se roagă la minunea sfințirii apei:

Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile Tale, și niciun cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor tale!...

* **La Înălțarea Domnului, în 14 Mai 1942, sa vorbim despre înălțare, ziua eroilor.**

Domnul și Mântuitorul Iisus Hristos, după patruzeci de zile dela înviere, „s'a suit la ceruri și șade deadreapta Tatălui” (art. 6). Puterea dumnezeiască, prin care a înviat și a părăsit mormântul, L-a înălțat de pe pământ la cer, cu acelaș trup cu care s'a răstignit și a înviat.

Înalțarea Fiului deadreapta Tatălui, ca și alte evenimente mari din viața Mântuitorului, a fost profetită de proroci (Ps. 23, 7—10; 67, 18; 109, 1; Isaia 52, 13; cf. Ef. 4, 8; Fapte 2, 34—5), a fost prezisă de El însuși (Lc. 22, 69; In 6, 62; 7, 33; 8, 21; 14, 28; 16, 5; 20, 17), e descrisă de scriitorii sfintelor Scripturi (M.c. 16, 19—20; Lc. 24, 50—51; Fapte 1, 9—11) și mărturisită de sfinții apostoli (Fapte 2, 32—3; 5, 31—2; 7, 55—6; Rom. 8, 34; Ef. 1, 20—22; Col. 3, 1; I Petru 3, 22; Evrei 1, 3, 13; 8, 1; 10, 12; 12, 2).

Prin înălțare Iisus Hristos s'a întors în slava sa dumnezeiască (Lc. 24, 26), pentru ca să ne trimită pe Duhul Sfânt (In 7, 39; 16, 7; Fapte 2, 33),

harul lui Dumnezeu (Ef. 4; 7—10), să mijlocească pentru noi (Rom. 8, 34; Evrei 7, 22—5; 9, 24) și să ne pregătească loc de fericire veșnică (In 14, 2). Prin înălțare Iisus este *Innainte-mergătorul* nostru (Evrei 6, 20). Așezându-se deadreapta Tatălui, El ne-a arătat *calea vieții* și scopul slujirii Sale, precum și ținta ultimă a vieții noastre vremelnice. Acolo rămâne și mijlocește El pentru noi, până se vor sfârși veacurile (Fapte 3, 21), când va veni a doua oră, să judece viii și morții (Fapte 1, 11; I Tes. 4, 16; II Tes. 1, 7—8).

Prin ultimele cuvinte rostite înainte de înălțare, Domnul nostru făgăduiește apostolilor puterea Duhului Sfânt (Fapte 1, 4—8) și le încredințează *misiunea* de a învăța și boteza toate neamurile în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh (Mt. 28, 19—20).

— „...și ridicându-și mâinile, i-a binecuvântat...”

Mulți nu pricep cum se poate înțelege înălțarea Domnului, deși învățătura e ușoară chiar și pentru oamenii de știință, care spun că toate corpurile *ușoare* se ridică spre cer. Trupul înviat e trup *duhovnicesc*; are calități pe care nu le are trupul firesc sau *pământesc*. Trupul înviat e fără greutate: ușor, luminos, proslăvit, ceresc, strălucitor, nestricăcios, îngeresc, *puternic* (I Cor. 15, 43, 50—5), va putea să fie văzut și nevăzut (Lc. 24). Și când oamenii se pot înălța în văzduh (prin avioane și baloane) până la înălțimi de mii de metri, cu atât mai mult acest lucru îl poate face Dumnezeu la care *toate sunt cu puțință* (Lc. 1, 37).

Privind pe Iisus cum se înălța și-i binecuvânta, apostolii au rămas cu privirea îndreptată și pironită spre cer. Sus era inima și comoara lor. Sus e tronul lui Dumnezeu, raiul, patria spre care și ridică privirea, când se roagă, toți credincioșii.

Între cer și pământ era depărtare mare și prăpastie adâncă până când Mântuitorul, străbătând cerurile (Evrei 4, 14), a întins punte de trecere prin Evanghelia, harul și Biserica sa. Astăzi drumul spre cer și raiul e deschis pentru toți care-l ascultă cuvintele și-L urmează până la moarte (In 5, 24; Apoc. 2, 10).

* **Deodată cu Înălțarea Domnului, sărbătorim ziua eroilor.**

A ieșit la lumină un gând înțelept, când s'a așezat cultul eroilor pe temelia credinței în învierea și înălțarea Domnului. Căci noi creștinii nu facem procesiune sfântă la mormintele eroilor mânați numai de un simțământ de pioasă recunoștință, sau ca să ne împlinim numai o oarecare datorie cu rosturi educative. Noi pomenim eroii pentru că avem o credință sfântă și neclintită: credința nemuririi. Noi nu cinștim astăzi numai

țărăna eroilor, ci opera lor care este Țara și sufletul lor nemuritor care este la Dumnezeu. Noi credem că sărbătoarea ce o facem în toată țara, are răsunet și în cer, unde și eroii fac sărbătoare; se luminează și se bucură, sau se întunecă și plâng, după cum își văd moștenirea în stare în floritoare, sau ofilită și încovoiată.

Luminați de credința aceasta vie, mergem la mormintele eroilor, ca să ne îmbărbătam amintirea jertfei lor, să ne împărtășim din duhul lor, să ne îmbărbătam și înălțăm inimile prin puterea vitejiei lor. Insufiați de aceste gânduri aducem eroilor prinosul nostru de pioasă recunoștință și trimitem cerului cântările și rugăciunile noastre.

„Azi clopotele cântă pentru voi, (eroi)

„Nu c'ați murit, ci fiinc'ați inviați!”

(M. Dem. Rădulescu)

În vremea persecuțiilor era obiceiul ca odată pe an creștinii să se adune la mormintele celor ce au suferit și au murit pentru Hristos și aci, pe mormintele lor, să povestească întâmplări din viața lor și astfel să se întărească în credința și în virtuțile în care au trăit și au murit ei, sfinții și martirii.

Prăznuind amintirea eroilor facem același lucru, împlinim aceeași datorie.

Oasele eroilor sunt pietrele de temelie ale țării. Mormintele lor sunt tot atâtea altare în fața cărora mergem să le ascultăm șoaptele, să ne mărturisim păcatele și să ne înnoim juruințele și credința în idealul pentru care ei s'au jertfit.

Un ideal este o credință; o credință într'un adevăr și într'o dreptate mântuitoare. Mucenicii creștinătății au murit încredințați că apărând credința și urmând pe Hristos, apără adevărul și dreptatea. Eroii neamului au murit încredințați că *cine luptă pentru dreptate și libertate, luptă pentru Dumnezeu, luptă și apără familia, moșia, cultura, limba, legea, neamul, Patria.*

Undeva pe valea Argeșului în sus, sub poala Carpaților, un inginer cu niște ucenici pădurari, prin împrejurări nebănuite, au aflat în pământ scheletul unui soldat cu arma în mână, încins cu centura și înarmat ca orice soldat ce stă de pază la hotarele țării. Lucru mai impresionant este că din pieptul soldatului a crescut un fag de câțiva metri.

În icoana aceasta avem înaintea ochilor sufletuși rodul și tâlcul morții eroilor. Ei au murit, dar *din trupul lor crește țara*, pe temelia jertfei lor, mândră, biruitoare și nemuritoare.

Și trebuie să știm că astfel de morminte avem pretudindeni în lungul și largul țării, căci tot pământul strămoșesc este îngrășat cu carne și răscumpărat cu sânge și cu jertfe nenumărate

de eroi. Plugurile părinților și fraților noștri, în toată țara, taie brazde care au servit de leagăn și mormânt eroilor noștri, ca și ale strămoșilor noștri.

Noi avem comara noastră pe în acest pământ și pentru apărarea lui nu putem fi decât oricând gata de moarte. Porunca și legea aceasta ne vine din adâncul istoriei pe care eroii au făurit-o, din adâncul mormintelor (iresfirate peste toată fața pământului românesc) și din adâncul sufletelor răscolite de viforul și aprinse de focul conștiinței naționale.

Astăzi toți eroii, cunoscuți și necunoscuți ai neamului, dela începuturile lui până astăzi, fac în fața noastră tribunal de judecată. Ne întreabă dacă ne arătăm, sau nu, vrednici de jertfele și suferințele lor, — și ne chiamă să le urmăm credința (Evrei 13, 7), căci *în fiecare credincios este un erou*, și în fiecare erou un adevărat credincios. *Nu există eroi între necredincioși.* Istoria nu cunoaște eroi decât între oameni stăpâniți de puterea credinței neclintite, mângăiați de virtutea speranței înviorătoare și aprinși de vraja dragostei nemuritoare.

Biserica Neamului, rugându-se pentru odihna eroilor, le binecuvintează amintirea, le stropște cu aghiasmă mormintele și nu încetează a face din cultul lor nu numai o zi de sărbătoare, ci mai ales o pilduitoare școală a caracterelor, o școală de înălțare a sufletelor până la virtuțile creștinești și cetățenești care au împodobit viața eroilor nemuritori.

*Veșnică pomenire vrednicilor de fericire...
In veci amintirea lor!*

Cărți

Pr. Dr. Marin Ionescu: *Altarul și Altarul*. Cugetarea — Georgesqu-Delafraș pag. 101.

A apărut în editura „Cugetarea” nouă carte de folos, „Altarul și Altarul”, scrisă de Pr. Dr. Marin C. Ionescu. Precum arată și titlul, e vorba despre Altar în strânsă legătură cu Altarul, adică despre oficiile care cultul divin (în special Sf. Liturghie) și predica. Pe toate paginile cărți aceste două teme se împletesc într-o altă, și cum s'ar fi vrut și prin aceasta să se arate legătura, de altfel existentă, dintre ele. E adevărat însă, că în diferitele capitole, deși prin titlu își propune să trateze o singură temă, cum ar fi capitoul: Predica și cultul divin, unde tema este

*) Pentru vremea de pace sărăcit și aceste versuri potrivite:

„Odihniți eroi în pace, și al înălțat și celui

„Dulce somnul să vă fie, sau tot așa...”

„C'ați unit prin jertfa noastră...”

„Țara noastră pe veci...”

că „nu trebuie să laicizăm predica, desprinzând-o și separând-o de cult“, totuși pe lângă aceasta mai vorbește și despre unele condițiuni „pentru a predica bine“. Și aceasta accentuează o oarecare confuzie, atât la autor, cât mai ales la cetitor. În capitolul: Predica și Arta (de ce s-l va fi intitulat așa?) se dau mai multe sfaturi omiletice în formă de sentențe scurte: „Unii predicatori vorbesc pentru ei înșiși. Alții vorbesc despre ei înșiși, adică se predică pe ei înșiși. Alții transformă Amvonul în scenă de teatru; iar alții în sală de lectură“. Apoi „predica trebuie să fie o lucrare sânguincioasă la masa de scris și o lucrare însufletită și însufletitoare pe amvon“. Apoi arată necesitatea meditației prin care predicatorul își face „provizii de idei“ și rugăciunea prin care se înalță deasupra celor trecătoare — o bună pregătire pentru reușita unei predici. În alt capitol: „Predica liturgică și predica misionară“, autorul face distincție categorică între predica misionară și cea liturgică și aduce unele învinuiri curentului „quasi-ostășesc“, care a adus predica misionară în biserică, în locul celei liturgice. El crede, greșit însă, că în sânul bisericii — adică tocmai acolo unde e mai necesar — preoții nu trebuie să-și ia rol de misionari.

Forma de sentențe frecventă în toată cartea, întrerupe fluiditatea lecturii și fărâmițează unitatea unui capitol și a cărții întregi, căci această lipsă de coeziune nu e numai formală, ci adeseori și internă, materială. Se folosesc multe citate, care, deși sunt bine alese, nu au adesea nici o legătură întreolaltă, decât aceea că autorul — fără să le prelucreze — le-a pus în carte unul lângă altul.

Și apoi multe din aceste citate, mai cu seamă din Sf. Scriptură sunt în limba latină. Or știm că greaca este limba Noului Testament și, prin Septuaginta, și a Vechiului Testament. Credem că și autorul e convins că prestața științifică a unei cărți nu stă în citatele pe care nu s'a ostenit să le traducă, ci în puterea genială de a spune lucruri mari pe înțelesul tuturor.

Aceste observații mărunte nu atacă, însă, fondul cărții și nu exclud folosul practic și edificator al lecturii acestei opere a entuziasmului omiletic și liturgic, dăruită Bisericii ortodoxe române de către Păr. Marin Ionescu.

Presviterul B.

Informațiuni

■ **I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului** a împlinit la 27 Aprilie 1942 vârsta de 60 ani. Acum doi ani a împlinit 20 ani de arhipăstorie. Cu acel prilej s'a publicat din inițiativa unui comitet de fii sufletești și admiratori

un monumental „**Omagiu Înalt Prea Sfinției Sale Dr. Nicolae Bălan**“, omagiu adus omului și operii care strălucește în văzul tuturor ca *cetatea zidită pe munte*.

Ce datorează Biserica ort. rom. I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae se poate vedea din acel incomparabil omagiu și se va mai putea constata din rolul proeminent ce-l are în viața religioasă și națională a Românilor Ardeleni cu care s'a identificat în întregime.

Când a fost sărbătorit acum doi ani, în Catedrala din Sibiu, I. P. Sfinția Sa întreba:

— „Oare, pentru ce mă sărbătoriți? Înaintea mai Marelui păstorilor și a Stăpânului vieții mele nu mă pot prezenta decât cu o mână de seceriș. Dar, Doamne, Celce ai făcut să sporească cele cinci pâni și cei doi pești, săturând mulțimile în pustie, fă să sporească și această mână de seceriș al slugii Tale“.

Așa mărturisea I. P. Sfinția Sa în graiu de modestie și de rugăciune cucernică.

Astăzi, când a sosit un nou prilej de sărbare, aducem I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae omagiul admirației și recunoștinței noastre filiale și rugăm pe Bunul Dumnezeu să-i asculte toate cererile și să-i îplinească toate strădaniile pe care le face pentru mântuirea Țării, luminarea poporului și slava Bisericii.

— „Înalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului dă-i, Doamne, zile îndelungate și sporire întru dreapta propoveduire a cuvântului adevărului tău, și întru cârmuirea turmei celei cuvântătoare pe calea mântuirii, și-l păzește întru mulți ani“.

■ D-l Mareșal Ion Antonescu, în vizita pe care a făcut-o prin Basarabia, a avut cuvinte măgulitor de frumoase la adresa preoților și a bisericilor.

— „*Bisericile din Basarabia*, — spune D-sa în comunicatul dat, — sunt foarte bine îngrijite. Preoții au în cele mai multe locuri o atitudine exemplară și duc o acțiune de redresare demnă de toată lauda“.

■ **I. P. S. S. Patriarhul Nicodim**, având în vedere greutățile războiului și lipsa brațelor de muncă, la solicitarea Onor. Guvern, a dat deslegare ca dela 1 Aprilie până la 1 Decembrie 1942 să se poată lucra în unele zile de sărbători. Rămân însă a se respecta cu toată strășnicia, spune foaia „Bucium ortodox“, tipărită cu binecuvântarea și îndrumarea I. P. Sfinției Sale, următoarele sărbători: *toate Duminecile*, în care nu se cade nimănui nimic a lucra, ci mai vârtos a se ruga pentru izbânda armatelor, Sfințele Paști, Înălțarea Domnului, Sfinții Impărați, Schimbarea la față,

Adormirea Maicii Domnului și Înălțarea Sfintei Cruci.

■ D-l Dr. Ion Regneală, șeful serviciului de stare civilă a municipiului Arad, într'un referat prezentat în ședința cercului de studii și documentare a funcționarilor primăriei, — a cărui laudabilă inițiativă se datorește d-lui primar Dr. C. Radu, — a făcut următoarele propuneri pentru înlesnirea căsătoriei concubinilor:

a) scutirea de orice taxe a tuturor extractelor și actelor necesare încheierii căsătoriei în general și încheierii căsătoriei concubinilor în special. Această scutire să se refere atât la taxele comunale cât și la cele fiscale și la întreaga procedură de legitimare a copiilor proveniți din legătura părinților premergătoare căsătoriei.

b) obligarea organelor încredințate cu încheierea actelor de stare civilă, ca atunci când se prezintă pentru încheierea căsătoriei persoane lipsite de mijloace de existență, — persoane care pot să-și dovedească această stare cu legitimația primită dela Asistența Socială, — să elibereze din oficiu și scutite de orice taxă și alte formalități, toate extrasele din registrele ce se găsesc la instituția respectivă și în același timp să intervină tot diu oficiu, pe calea cea mai scurtă, la autoritățile din alte localități, care dețin astfel de registre, pentru a-i trimite actele necesare, cu întoarcerea poștei și fără nici o cheltuială. Bineînțeles că astfel de acte nu vor putea fi folosite decât în scopul pentru care au fost eliberate și despre ceiace urmează a se face mențiune pe însuși actul eliberat.

c) În al treilea rând, propunem înființarea și acordarea asistenței judiciare și administrative, în mod gratuit, tuturor persoanelor care nu dispun de mijloace pentru a putea plăti cheltuielile unui proces de divorț sau care nu sunt în stare să-și procure actele de care au nevoie pentru încheierea unei căsătorii.

Această asistență ar putea fi înființată în cadrul Asistenței Sociale organizată de Comitetele de Patronaj locale în fiecare județ și municipiu, în afară de asistența acordată de Stat săracilor, și credem că ar deservi chiar indirect scopul pe care noi îl urmărim (Bulet. Mun. Arad, Nr. 8, pag. 8-9).

Aderăm în întregime la aceste propuneri și așteptăm ca ele să se accepte cu aprobare.

Multe din motivele pentru care s'au înmulțit concubinii sunt tocmai acele arătate de d-l Dr. Regneală. De aceea ștergerea taxelor, asistența judiciară și simplificarea procedurii judiciare la desfacerea căsătoriilor cu neputință de restabilit, se impun ca o necesitate de ordin moral și național.

■ D-l N. Batzaria face în „Glasul Monahilor“ propunerea să se publice în cărțile pentru popor: *Viețile Sfinților, Sf. Liturghie* cu rostul, înțelesul și momentele ei culminante și o broșură în care să se lămurească întrebarea: *De ce sunt ortodox?*

Sunt propuneri simple dar de mare însemnătate. Există oameni nu numai în popor, dar și printre intelectuali, care știu și gustă prea puțin sau mai nimic din miezul frumuseților și a binefacerilor pe care le cuprind învățăturile și cultul Bisericii.

■ **Pietate pravoslavnică.** Corespondenții de războiu și alți martori oculari spun lucruri impresionate despre tenacitatea cu care s'a păstrat credința creștină și pietatea ortodoxă în masele poporului rus. Prin locurile eliberate de sub tirania comunistă, soldații noștri au fost primiți ca niște „îngeri“ eliberatori. Au ieșit la iveală, ca din pământ, icoane frumoase și scumpe, s'au organizat coruri care uimesc prin armonia și frumusețea cântecelor lor.

Păr. Căp. Gh. Secaș scrie că în biserica în care a servit Sfinția Sa la Sf. Paști, credincioșii au cântat în cor întreg „canonul învierii“. Un martor ocular scrie că la prohodul Protos. Nicodem Ioniță în biserica din Pavlograd a cântat un cor cum n'a mai auzit în viața lui, iar la coborrea sicriului în mormânt, deși era un frig de 26 grade, credincioșii înlăcrimați nu au lăsat să se arunce țărâna în groapă cu lopata, ci au aruncat-o ei și au acoperit mormântul până sus cu mâinile.

■ **Asociația clerului „A Șaguna“,** despărțământul Arad, a dăruit pe seama parohiei Dubăsari din Transnistria, la cererea preotului Leonte Gazea, 1.000 cărți de rugăciuni și 1.000 cărți de religie, în valoare de 15.000 lei.

■ **Mărturiile mirenilor în predică.** La una din conferințele preoțești, care s'a ținut înainte de Sf. Paști, s'a discutat problema dacă e bine sau nu, ca preotul să întrebuițeze în argumentația subiectului predicii sau meditației „mărturiile bărbaților de știință“. Unii preoți au fost pentru, alții contra.

Intr'adevăr, pentru un auditor „laic“ mărturiile mirenilor sunt potrivite, dar nu în biserică, nici în predică sau meditație, ci afară de biserică, în conferințe.

Predica se rostește în cadrul cultului divin. De aci urmează că se cuvine să fie ținută în atmosfera duhului religios și susținută pe temelii biblice, patristice și raționale potrivite cultului divin, fără a depăși atmosfera de biserică. Rău fac preoții care pentru a se arăta la „nivelul ascultătorilor“, sau peste el, se provoacă la mărtu-

riile lui Plato, Aristotel, Kant, Goethe, Newton, și să se susțină și documenta principiile religiei creștine. Este nepuțrivit să compari în biserică ce a spus Mădăntoșul, profeții, apostolii, evangheliștii și sfinții părinți, cu ce au spus filosofii, savanții sau poeții mireni. Mărturiile mirenilor, oricât de celebri, se pot folosi ca *idei*. Putem să ne provocăm și la bărbații de știință în biserică și în predică, dar fără a le pomeni *numele*. Este destul să ne referim la învățăturile, versurile sau axiomele lor; așa a zis un filosof, un poet, un bărbat de știință... fără să spunem: Așa zice Plato, așa zice Kant, ș. a. m. d.

Documentarea predicii în biserică prin mărturiile „bărbaților de știință”, mirosă a laicism și displace intelectualilor autentici. De câteori nu s'a spus, — și critica este dreaptă — că unii teologi cunosc mai bine pe filosofi decât Sf. Scriptură, și se propovădă mai mult la mărturii profane decât la cele religioase.

Prin urmare, regula omiletică aceasta este: în biserică la predică apelăm numai la autoritatea sfinților (cu nume) și la ideile mirenilor (fără nume); în afară de biserică, la catedră și în conferințe se pot folosi tot felul de argumente și nume nu numai folbitoare, dar și necesare.

■ **Dr. Cesar Pruteanu** a scos de sub tipar de curând broșura **Limba Dacilor**.

Nu este o lucrare propriu zisă despre limba pe care au vorbit-o Dacii străbunii nostri, ci un mic și interesant studiu asupra problemei originii noastre. Autorul atrage atenția asupra monumentalei lucrări a lui N. Densușianu: **Dacia Preistorică** și este special asupra limbii pe care ar fi vorbit-o străbunii nostri: *pre-sar protolatina*.

Fiind vreme de războiu, teza aceasta nu se va debate acum după cum merită; rămâne în sarcina viitorului să o lămurească. În orice caz, **Dacia Preistorică** a lui N. Densușianu și **Getica** lui V. Pârvan constituie două opere care cer timp și liniște pentru a fi studiate după inegalabila lor importanță istorică și filologică.

■ **Misionarul** revista lunară a misiunii ortodoxe române, reapare, sub conducerea secției culturale a Consiliului Eparhial Ortodox, cu luna Ianuarie 1942. Până acum am primit la redacție Nr. 1 și 2. Aceste două conținut bogat în studii, cronici și recenzii ca și înainte de suspendarea pricinuită de viața bolșevică.

■ Revista aduce problemele sectare și misionare contribuții foarte prețioase. De aceea se recomandă adevărat să se citească cu atenție și să se discute.

■ **Diecezana Arad.**

Nr. 1850/1942.

Comunicate

Pentru eliberarea carnetelor de călătorie cu reducere de 50% pe C. F. R., Onoratul Minister al Cultelor mai cere a se îndeplini următoarele:

1. Pe dosul fotografiilor (câte 2 pentru fiecare persoană) se va scrie legibil: numele și pronumele, anul, luna și ziua nașterii.

La cererea de carnete pentru copii se va scrie: N. (numele de botez) fiul preotului N. N. născut în... (anul, luna și ziua).

2. P. C. Părinți protopopi vor certifica pe dosul fotografiei exactitatea datelor astfel: văzut: N. N. protoereu.

3. Taxa carnetului se achită la cassiera unei gări de C. F. R. și se trimite *chitanța* cu cererea și fotografiile. Costul carnetului în timbre nu se mai admite.

4. Taxele carnetelor s'au modificat și sunt următoarele:

Carnet clasa I lei 80.

„ „ II „ 40.

„ „ III „ 20.

Aceste dispoziții au intrat în vigoare cu data de 15 Aprilie 1942. Carnetele eliberate sunt valabile.

Arad la 1 Mai 1942.

Consiliul Eparhial.

Nr. 2015/1942.

Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale organizează în ziua de **Duminică, 3 Mai a. c. o. colectă în bani pentru ajutorarea celor nevoiași din județ.**

Cucernicii Preoți sunt invitați ca în această zi, numită „Ziua Cumpătării” să predice în sf. biserică despre cumpătare și datorința de a ajuta pe cei lipsiți, îndemnând pe credincioși a contribui cu ajutoare în bani în favorul celor nevoiași din județ.

Informațiuni mai amănunțite se află în apelul trimis de organele administrative și afișat la Primărie.

Cucernicii Preoți sunt invitați a da tot concursul acestei opere de ajutorare.

Arad, la 20 Aprilie 1942.

Consiliul Eparhial.

Nr. 1421/1942.

Se aduce din nou la cunoștință tuturor C. Preoți, că în toate chestiunile care interesează biserica sau pe preot, să se adreseze autorităților de Stat *numai pe cale ierarhică*, adică prin Oficiul protopopesco și Consiliul Eparhial.

Arad, la 27 Aprilie 1942.

Consiliul Eparhial.